

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет України
“Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського”
Факультет інформатики та обчислювальної техніки
Кафедра інформаційні систем та технологій

Лабораторна робота №6

із дисципліни *«Технології розроблення програмного забезпечення»*

Тема: «Шаблони «Abstract Factory», «Factory Method», «Memento»,
«Observer», «Decorator»»

Виконав:
Студент групи ІА-33
Панащук Р. А.

Перевірів:
Мягкий М. Ю.

Київ-2025

ЗМІСТ

Короткі теоретичні відомості	2
Завдання	3
Хід роботи	3
Шаблон Abstract Factory	3

Мета: дізнатися, вивчити та навчитися використовувати шаблони проєктування abstract factory, factory method, memento, observer, decorator.

Тема: Powershell terminal (strategy, command, abstract factory, bridge, interpreter, client-server).

Термінал для powershell повинен нагадувати типовий термінал з можливістю налаштування кольорів синтаксичних конструкцій, розміру вікна, фону вікна, а також виконання команд powershell і виконуваних файлів, а також працювати в декількох вікнах терміналу (у вкладках або одночасно шляхом розділення вікна).

Короткі теоретичні відомості

Abstract Factory: Шаблон, який забезпечує створення сімейств пов'язаних об'єктів без вказівки їхніх конкретних класів. Він інкапсулює логіку створення об'єктів, що належать до одного сімейства, і гарантує узгодженість між ними. Цей підхід спрощує заміну наборів об'єктів і дозволяє легко інтегрувати нові варіанти реалізацій, не змінюючи клієнтський код. Ключовими елементами є інтерфейс фабрики та конкретні фабрики для кожного сімейства об'єктів.

Factory Method: Шаблон, що надає спосіб делегування створення об'єктів підкласам. Базовий клас визначає метод, який повертає об'єкт певного типу, але саме підкласи вирішують, який конкретний об'єкт створювати. Це забезпечує гнучкість і спрощує підтримку коду, оскільки можна легко додавати нові класи без змін у базовому коді. Factory Method підходить для роботи з об'єктами, які потребують складної ініціалізації або належать до ієрархії класів.

Memento: Шаблон, що дозволяє зберігати стан об'єкта в певний момент часу і відновлювати його за потреби без порушення інкапсуляції. Memento складається з трьох компонентів: об'єкта-відправника, який створює та використовує збережений стан, об'єкта-хранителя (memento), що містить збережені дані, і об'єкта-керуючого, який управляє memento, забезпечуючи

зберігання та відновлення стану. Цей шаблон широко застосовується в реалізації функцій "Скасувати" та "Повторити" у додатках.

Observer: Шаблон, який встановлює залежність типу "один до багатьох" між об'єктами, забезпечуючи автоматичне сповіщення та оновлення залежних об'єктів при зміні стану об'єкта-спостерігача. Основними компонентами є спостерігач (Observer), який реагує на оновлення, і суб'єкт (Subject), що управляє підписниками та повідомляє їх про зміни. Цей шаблон сприяє слабкому зв'язуванню між об'єктами і широко використовується в системах з динамічними даними.

Decorator: Шаблон, який дозволяє динамічно розширювати функціональність об'єкта шляхом "обгортання" його в інші об'єкти, що реалізують додаткові можливості. Decorator працює через композицію, а не спадкування, що дозволяє створювати необмежену кількість комбінацій поведінок без модифікації базового класу. Основні елементи включають компонент (інтерфейс або базовий клас), конкретний компонент (базова реалізація) і декоратор, що додає нову поведінку. Цей підхід особливо корисний для додавання функціоналу в складних системах із багатьма варіантами поведінки.

Завдання

1. Ознайомитися з короткими теоретичними відомостями.
2. Реалізувати частину функціоналу робочої програми у вигляді класів та їхньої взаємодії для досягнення конкретних функціональних можливостей.
3. Застосування одного з розглянутих шаблонів при реалізації програми.

Хід роботи

Шаблон Abstract Factory

Для цієї лабораторної роботи я обрав реалізувати шаблон Abstract Factory. Реалізація цього шаблону дозволяє створювати сімейства взаємопов'язаних об'єктів без вказівки їхніх конкретних класів. Це забезпечує узгодженість між об'єктами, спрощує модифікацію та заміну компонентів і робить архітектуру програми більш гнучкою. У межах лабораторної роботи я реалізував фабрику для створення елементів теми, таких як колір тексту, колір фону та розмір шрифту. Нижче наведено ключові класи, що використовуються у реалізації шаблону Abstract Factory:

```
public interface ThemeFactory {
    TextColor createTextColor();
    BackgroundColor createBackgroundColor();
    TextSize createTextSize();
}
```

Рис. 1 – Інтерфейс ThemeFactory Інтерфейс фабрики визначає набір методів для створення об'єктів, пов'язаних із темою. У цьому випадку він включає методи createTextColor(), createBackgroundColor() та createTextSize() для створення відповідних компонентів теми.

```
public class LightThemeFactory implements ThemeFactory {

    public TextColor createTextColor() {
        return new LightTextColor();
    }

    public BackgroundColor createBackgroundColor() {
        return new LightBackgroundColor();
    }

    public TextSize createTextSize() {
        return new LightTextSize();
    }

}
```

Рис. 2 – Реалізація світлої теми (LightThemeFactory)

Фабрика, яка реалізує методи інтерфейсу ThemeFactory для створення компонентів світлої теми. Вона генерує об'єкти, такі як чорний текст, білий фон і розмір шрифту 14. Ця реалізація забезпечує узгодженість компонентів світлої теми.

```

public class DarkThemeFactory implements ThemeFactory {

    public TextColor createTextColor() {
        return new DarkTextColor();
    }

    public BackgroundColor createBackgroundColor() {
        return new DarkBackgroundColor();
    }

    public TextSize createTextSize() {
        return new DarkTextSize();
    }

}

```

Рис. 3 – Реалізація темної теми (DarkThemeFactory)

Фабрика, яка створює компоненти темної теми. Вона включає об'єкти білого тексту, чорного фону і розміру шрифту 16.

```

public interface TextColor {
    String getTextColor();
}

public interface BackgroundColor {
    String getColor();
}

public interface TextSize {
    int getTextSize();
}

```

Рис. 4 – Інтерфейси продуктів (TextColor, BackgroundColor, TextSize)

Кожен інтерфейс визначає поведінку компонентів. TextColor – отримує колір тексту через метод getTextColor(). BackgroundColor – отримує колір фону через метод getColor(). TextSize – визначає розмір шрифту через метод getTextSize().

```
public class LightTextColor implements TextColor {  
  
    public String getTextColor() {  
        return "black";  
    }  
}  
  
public class LightBackgroundColor implements BackgroundColor {  
  
    public String getColor() {  
        return "white";  
    }  
}  
  
public class LightTextSize implements TextSize {  
  
    public int getTextSize() {  
        return 14;  
    }  
}
```

Рис. 5 – Реалізація конкретних продуктів для світлої теми

Компоненти `LightTextColor`, `LightBackgroundColor` та `LightTextSize` реалізують інтерфейси продуктів для світлої теми. Наприклад, `LightTextColor` задає чорний текст, а `LightBackgroundColor` – білий фон.

```
public class DarkTextColor implements TextColor {  
  
    public String getTextColor() {  
        return "white";  
    }  
}  
  
public class DarkBackgroundColor implements BackgroundColor {  
  
    public String getColor() {  
        return "black";  
    }  
}  
  
public class DarkTextSize implements TextSize {  
  
    public int getTextSize() {  
        return 16;  
    }  
}
```

Рис. 6 – Реалізація конкретних продуктів для темної теми

Компоненти DarkTextColor, DarkBackgroundColor та DarkTextSize відповідають за темну тему. Вони реалізують білий текст, чорний фон і більший розмір шрифту, відповідно.

```

@Service
public class TabService {

    private final TabRepository tabRepository;

    public TabService(TabRepository tabRepository) {
        this.tabRepository = tabRepository;
    }

    public void applyTheme(Long tabId, ThemeFactory themeFactory) {
        TextColor textColor = themeFactory.createTextColor();
        BackgroundColor backgroundColor = themeFactory.createBackgroundColor();
        TextSize textSize = themeFactory.createTextSize();

        changeTextColor(tabId, textColor.getTextColor());
        changeBackgroundColor(tabId, backgroundColor.getColor());
        changeTextSize(tabId, textSize.getTextSize());

        System.out.println("Applied theme to tab " + tabId + ": " +
            "Text color = " + textColor.getTextColor() +
            ", Background color = " + backgroundColor.getColor() +
            ", Font size = " + textSize.getTextSize());
    }
}

```

Рис. 7 – Реалізація сервісу для застосування тем (TabService)

TabService є основним отримувачем у шаблоні. Він використовує фабрику ThemeFactory для створення об'єктів теми та застосовує їх до вкладок через метод applyTheme. Сервіс інкапсулює бізнес-логіку зміни кольору тексту, фону і розміру шрифту, роблячи процес зміни теми простим і масштабованим.


```

public class TabController {

    private final TabService tabService;
    private final CommandInvoker commandInvoker;

    public TabController(TabService tabService) {
        this.tabService = tabService;
        this.commandInvoker = new CommandInvoker();
    }

    @PostMapping("/change-theme")
    public ResponseEntity<String> changeTheme(@RequestBody Map<String, Object> request) {
        Long tabId = Long.valueOf(request.get("tabId").toString());
        String theme = request.get("theme").toString();

        ThemeFactory themeFactory;
        if ("light".equalsIgnoreCase(theme)) {
            themeFactory = new LightThemeFactory();
        } else if ("dark".equalsIgnoreCase(theme)) {
            themeFactory = new DarkThemeFactory();
        } else {
            return ResponseEntity.badRequest().body("Invalid theme: " + theme);
        }

        tabService.applyTheme(tabId, themeFactory);
        return ResponseEntity.ok( body: "Theme changed to: " + theme + " for tab " + tabId);
    }
}

```

Рис. 8 – Реалізація контролера для управління темами (TabController)

Контролер виступає посередником між користувачем і бізнес-логікою. Він приймає запити, визначає тип теми (світла чи темна), ініціалізує відповідну фабрику та викликає метод `applyTheme` сервісу.

Висновки: Під час виконання даної лабораторної роботи я дізнався та вивчив шаблони `abstract factory`, `factory method`, `memento`, `observer`, `decorator`. Я реалізував шаблон `Abstract Factory` для створення сімейств взаємопов'язаних об'єктів, таких як колір тексту, колір фону та розмір шрифту. Реалізація цього шаблону дозволила забезпечити узгодженість між компонентами теми та спростила процес зміни тем в системі.

Застосування `Abstract Factory` зробило код більш гнучким, оскільки тепер додавання нової теми можливо без внесення змін у клієнтський код. Всі залежності інкапсульовано в окремих фабриках, що забезпечує простоту розширення функціональності та зменшує ризик виникнення помилок при внесенні змін.

